

KORRELÁCIÓS KAPCSOLAT AZ ILLEGÁLIS MIGRÁCIÓ ÉS A TERRORIZMUS FINANSZÍROZÁSÁNAK VOLUMENE KÖZÖTT

1. Bevezetés

Magyarországon 2019-ben az illegális tömeges migráció és a terrorizmus két olyan veszélyfaktor, amely szerencsére de facto nincs még jelen a mindennapokban, de fel kell készülnünk rá, és mindent meg kell tenni a megelőzés, a biztonság fokozása érdekében.

Biztonságon általános értelemben háborítástól mentes, nyugodt állapotot értünk. A közbiztonság a biztonságnak az egyik szelete, mint a jogbiztonság, a létbiztonság, a katonai biztonság. A közbiztonság elsősorban Magyarország Alaptörvénye, valamint az Alaptörvény rendelkezéseivel összhangban más jogszabályok által garantált olyan állapot, amelyben az államhatalmi szervek és más alkotmányos intézmények, valamint társadalmi szervezetek rendeltetésüknek megfelelően működhetnek, és ennek eredményeképpen a személy- és vagyónbiztonság mindenki számára megfelelő módon és mértékben garantált. „A közbiztonság kollektív társadalmi termék, amely az egyének és a közösségek tevékenységéből, az állami szervek hatósági intézkedéseiből, a polgárok önvédelmi képességeinek és a vállalkozói piac nyújtotta szolgáltatások együtteséből alakul ki”.¹

A fenti megközelítésekből is levonható tehát az a következtetés, hogy a közbiztonság olyan közállapotot jelent, amelyben az egyes emberek és emberi közösségek élete, működése és javai a jogellenes támadásoktól veszélyeztetve vannak. A fogalom-meghatározásból következik ezért, hogy a közbiztonságot – mint a társadalmi együttélés jogilag oltalmazott közállapotát – valójában minden bűncselekmény sérti, vagy legalábbis veszélyezteti. A Btk. XXX. fejezetében büntetni rendelt magatartások azonban azzal a közös sajátossággal bírnak, hogy az egyének vagy a közösségek személye illetőleg javai ellen intézett támadások, a sérelemmel közvetlenül érintetteken túlmenően további közösségi érdekeket is veszélyeztetnek. E közös jellemző vonásukat fejezi ki a Btk. azzal, hogy egy fejezetben szabályozza őket.²

Az illegális tömeges migráció és a terrorizmus finanszírozása közötti kapcsolat statisztikai módszerekkel vizsgálható. A statisztika a tömegjelenségekre vonatkozó számszerű információk elemzésével, rendszerezésével, feldolgozásával és közlésével foglalkozó tudományág, egyben a bűnügyi tudományok segédtudománya. Egy lehetséges csoportosítás alapján megkülönböztethetünk általános statisztikát és szakstatisztikákat. Az általános statisztika által kidolgozott módszertani apparátus felhasználásával az igazságszolgáltatással kapcsolatos számszerű információkat is elemezhetjük, ez az igazságügyi statisztika, mint szakstatisztika feladata.

Az igazságügyi statisztika interdiszciplináris tudományterület. Az igazságügyi statisztikán belül található a bűnügyi statisztika, amelynek háttérében a statisztikai módszertan mellett a büntetőjog áll. A büntetőjog szerepét az is aláhúzza, hogy a bűnügyi

¹ Finszter Géza: A rendészeti rendszer alkotmányos és közjogi alapjai. 2. sz. előtanulmány az átfogó rendészeti stratégia társadalmi vitájához. Rendőrség Tudományos, Technológiai és Innovációs Tanácsa. Budapest, 2008. 5. o.

² Büntetőjog II. HVG-ORAC Kiadó, Budapest, 2010. 18. pótlás, 705. o.

statisztikai adatok időbeli változása is sokszor a büntetőjogi szabályozás változásával indokolható. A bűnügyi statisztikának két fő ága van: a bűnözés statisztikája (kriminálstatisztika) és a bűnüldözés statisztikája. Az előbbi a bűnözésre mint társadalmi tömegjelenségre koncentrál, ennek terjedelmét, struktúráját és dinamikáját vizsgálja. A bűnüldözés statisztikája ezzel szemben a másik oldal, a bűnüldözéssel foglalkozó állami szervek munkájával, illetve e munka hatékonyságával³ kapcsolatos adatsorok elemzésével foglalkozik. Teljes és a lehetőségekhez képest megbízható képet csak akkor kaphatunk a bűnözésről, ha mindkét aspektusból, a bűnözés és a bűnüldözés statisztikájának szemszögéből is megvizsgáljuk. Míg a bűnüldözés statisztikai adatsorainak a megbízhatósága szinte kizárólag az adatfelvétel pontosságán múlik (azaz például az ügyészség váderedményessége egészen pontosan mérhető), a bűnözés statisztikájára vonatkozó adatsorok a magas látencia miatt csak óvatos és mértéktartó következtetésekre adhatnak alapot. Különösen így van ez akkor, ha egy bűncselekménynek, mint például a terrorizmus finanszírozásának nincs is számottevő gyakorlata, így csak a látens bűncselekmények bizonytalan halmazából kiindulva végezhetnénk hasonlóan bizonytalan kimenetelű elemzéseket.

A közbiztonságot veszélyeztető tényezők közül az illegális tömeges migráció és a terrorizmus a fontossági sorrendbe állított veszélyfaktorok között valahol a sor elején helyezkedik, ha azon lehet is vitatkozni, hogy aktuálisan melyik a veszélyesebb a nemzetbiztonságra⁴. Felmerül a kérdés, hogy van-e valamilyen kapcsolat a két káros jelenség között. Empirikus alapon két kijelentést megengedhetünk mindenféle elméleti igazolás nélkül: először is a két jelenség nyilván nem áll determinisztikus (lineáris) kapcsolatban egymással, vagyis egyik sem határozza meg egyértelműen, száz százalékos valószínűséggel a másikat. Másodszor a kapcsolat iránya (ha egyáltalán létezik kapcsolat) a két jelenség között: az illegális tömeges migráció változása hat a terrorizmus finanszírozásának az átlagára, és nem fordítva. Vagyis feltételezhetjük, hogy valamilyen erősségű korrelációs kapcsolat van közöttük, amelyben az illegális migráció a magyarázó változó, a terrorizmus finanszírozása az eredményváltozó.

A korreláció mint elemzési módszer két tetszőleges adathalmaz közötti kapcsolat nagyságát és irányát (avagy ezek egymáshoz való viszonyát) jellemzi a statisztikában. Az általános statisztikai alkalmazás során a korreláció jelzi azt, hogy két tetszőleges érték nem független egymástól, vagyis az egyik tényező értéke valamennyire függ a másik tényező értékétől. Két adathalmaz többféle módon függhet egymástól. Elképzelhető, hogy semmilyen kapcsolat sincs a két jellemző között, ez a függetlenség esete. Lehet közöttük lineáris pozitív korreláció (vagyis egyenes arányosság, determinisztikus kapcsolat), ami azt

³ Csák Zsolt rámutat, hogy a hagyományos büntetőeljárás sokszor hosszadalmas és lassú folyamat Magyarországon: „elmondható, hogy a nyomozás megkezdésétől addig, amíg a terhelt ügye végig dőcög a hagyományos eljárás bürokratikus útvesztőjén, hónapok vagy akár évek is eltelhetnek, hiszen a tradicionális büntetőeljárás nyomozásból, esetleg vizsgálati ügyészi és bírói szakokból áll. Ezen szerveknél még a leggyorsabb ügyintézés esetén is számítani kell arra, hogy a tanúk nem jelennek meg az idézésre, a védelem egyre szélesedő jogosítványai lassítják az eljárást, sokat kell várni a szakértő véleményére, a hatóságoknak rengeteg adminisztrációs kötelezettségük van, és nem utolsósorban párhuzamosan több út fut egy-egy nyomozó, ügyész és bíró előtt és nem koncentrálhatnak kizárólag az érintett ügyére.” Vö. Csák Zsolt: A terhelt távollétében lefolytatható egyes eljárások megítélése az eljárási szabálysértések és a tisztességes eljárás tükrében. PhD értekezés. Pécs, 2016. 9. o.

Ezt a problémát az új Be hatályba lépése részben orvosolja, az eljárások gyorsabbak és hatékonyabbak lettek.

⁴ A szakemberek többsége szerint természetesen a terrorizmus a veszélyesebb, de reális veszélyként az illegális migráció is komoly kihívást jelent. Vö pl. Hautzinger Zoltán: A terrorizmus elleni küzdelem idegenjogi eszközei. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XVI. Pécs, 2015. 203. o.

jelenti, hogy ha az egyik jellemző értéke nő, akkor a másik értéke is arányosan nőni fog. Lehet közöttük lineáris negatív korreláció, ha az egyik jellemző értéke nő, akkor a másik értéke arányosan csökken. Az is előfordulhat, hogy a két adathalmaz közötti kapcsolat nem lineáris, esetleg exponenciális vagy valamilyen speciális függvénnyel leírható kapcsolat van közöttük. Előfordulhat az is, hogy az egyik jelenség megváltozása kihat ugyan a másik jelenségre valamilyen erővel, de ez a hatás nem éri el a lineáris kapcsolat erősségét. Ekkor beszélünk sztochasztikus kapcsolatról, amelynek az egyik formája a korrelációs kapcsolat (itt egy mennyiségi ismérv van kapcsolatban egy másik mennyiségi ismérvvel).⁵ A korreláció mértékét a korrelációs együttható⁶ segítségével tudjuk jellemezni.

2. A terrorizmus finanszírozása a magyar büntetőjogban

Aki terrorszervezetet vagy terroristákat anyagi eszközökkel támogat, az a bűnszervezet tagjaként maga is súlyosan veszélyezteti a közbiztonságot. A 2013. július 1-jétől hatályos új magyar Btk. külön tényállásban szabályozza a terrorizmus finanszírozását. A magyar Országgyűlés a terrorizmus finanszírozásának visszaszorításáról, New Yorkban, az Egyesült Nemzetek Közgyűlésének 54. ülésén, 1999. december 9-én elfogadott nemzetközi egyezményt a 2002. évi LIX. törvénnyel hirdette ki. Ennek az Egyezménynek a 18. cikke kimondja, hogy a „Részes Államok együttműködnek a 2. cikkben meghatározott bűncselekmények megelőzésében minden lehetséges intézkedés megtételével, többek között belső jogszabályaik szükség szerinti, arra irányuló módosításával, hogy területükön megelőzzék és elhárítsák az ilyen bűncselekmények területükön vagy területükön kívül történő elkövetését célzó előkészületeket, ideértve [...] azokat az intézkedéseket, amelyek előírják pénzügyi intézeteknek és pénzügyi műveletekkel foglalkozó más hivatást gyakorlóknak, hogy a rendelkezésükre álló leghatékonyabb eljárásokat alkalmazzák szokásos vagy alkalmi ügyfeleik, továbbá azon ügyfeleik azonosítására, akiknek az érdekében számlát nyitnak, továbbá hogy fordítsanak különös

⁵Vö. https://statisztikaegyszeruen.blog.hu/2019/05/17/valaki_atirta_a_korrelacios_egyutthato_kepletet_hogy_ne_le_hessen_erteni_ez_most_komoly (Letöltés ideje: 2019.09.01.)

⁶ A korrelációs együttható egy -1 és +1 közötti szám, amelynek értéke jelzi a korreláció irányát és erősségét.

- Ha a korrelációs együttható értéke közel van a +1-hez, akkor a két adathalmaz elemei között erős pozitív korreláció van: azaz, ha az egyik adatsor értéke nő, akkor a másik adatsor hozzá tartozó elemeinek értéke is nőni fog.

- Ha a korrelációs együttható értéke közel van a -1-hez, akkor a két adathalmaz elemei között erős negatív korreláció van: azaz, ha az egyik adatsor értéke nő, akkor a másik adatsor hozzá tartozó elemeinek értéke csökkenni fog.

- Ha a korrelációs együttható értéke közelít a nullához, akkor a két adathalmaz elemei között nincs lineáris kapcsolat.

A tapasztalati korrelációs együttható kiszámítása során tulajdonképpen egyfajta varianciát számítottunk ki:

ahol

r_{xy} – a korrelációs együttható

n – az x és y adathalmaz elemeinek száma

x_i – az x adathalmaz i -dik eleme

y_i – az y adathalmaz i -dik eleme

\bar{x} – az x adathalmaz elemeinek átlaga

\bar{y} – az y adathalmaz elemeinek átlaga

s_x – az x adathalmaz szórása

s_y – az y adathalmaz szórása.

Vö. https://statisztikaegyszeruen.blog.hu/2019/05/17/valaki_atirta_a_korrelacios_egyutthato_kepletet_hogy_ne_le_hessen_erteni_ez_most_komoly (Letöltés ideje: 2019.09.01.)

figyelmet a szokatlan vagy gyanús műveletekre, és jelentsék be a vélhetően bűnöző tevékenységből származó műveleteket.”

Mind az egyezmény, mind az arra épülő Irányelv abból az elgondolásból indul ki, hogy a pénzmosás megelőzésére és megakadályozására hivatott bejelentési és azonosítási előírások rendszerére, amelyik rendelkezésre áll és világszinten jól működik, rá lehet építeni a terrorizmus pénzügyi alapjainak gyengítése céljából meghirdetett harcot. Ennek érdekében a terrorizmus finanszírozásának hazai szabályai is összekapcsolódnak a pénzmosásra vonatkozó rendelkezésekkel.

A terrorizmus finanszírozása a 2013-ig hatályos magyar Btk. (1978. évi IV. törvény: régi Btk.) szerint is bűncselekménynek minősül, mégpedig 2003. március 1. óta. Az 1978. évi IV. törvény 261.§-ában található terrorcselekmény tényállásának (4) és (5) bekezdése tartalmazza a terrorizmus finanszírozására is vonatkozó hazai büntetőjogi rendelkezéseket. A terrorizmus finanszírozása tehát a terrorcselekmény egyik alakzata a magyar büntetőjogban. Erre vonatkozóan a magyar szabályozás előír feljelentési kötelezettséget is, szintén a 261. §-ban. A terrorcselekmény kiemelt tárgyi súlyára tekintettel tehát a törvény minden állampolgár számára kötelezővé tette, hogy a még előkészületi stádiumban lévő terrorcselekményt feljelentsen.

Emellett a terrorizmus finanszírozására utaló gyanús körülményeket a Pmt. szerint éppúgy be kell jelenteni, mint a pénzmosás gyanúját. Erre is vonatkozik tehát a pénzmosással kapcsolatos bejelentési kötelezettség elmulasztása, mint kapcsolódó bűncselekmény.

A bűncselekmény alanya tettesként bárki lehet, akár terrorcselekmény elkövetője is, ha más terroristákat vagy terrrorszervezeteket támogat anyagi eszközzel.

A bűncselekmény csak szándékosan követhető el, mégpedig a célzatra tekintettel csakis egyenes szándékkal. Az elkövető abból a célból gyűjti, szolgáltatja stb. a támogatást, hogy azzal terrorcselekmény feltételeit biztosítsa. Tisztában kell lenni tehát a támogatott személy vagy szervezet terrorista jellegével vagy célkitűzéseivel, ennek hiányában a terrorizmus finanszírozása nem állapítható meg.

A terrorizmus finanszírozásának elkövetési tárgya az anyagi eszköz. Az elkövetési tárgy fogalmát a Btk. definiálja, az Indokolásban megfogalmazott érvrendszer alapján⁷ szükség volt jogalkotói jogértelmezéssel meghatározni az anyagi eszköz fogalmát, mégpedig magában a törvényben. A Btk. utal a 2580/2001/EK tanácsi rendeletre, amely a bűncselekmény háttérnormája. E vonatkozó háttérnorma szerint a következő dolgok tekinthetők anyagi eszköznek:

Pénzeszközök, egyéb vagyoni értékek és gazdasági erőforrások: bármilyen materiális vagy immateriális, ingó vagy ingatlan, bármilyen módon szerzett eszközök és bármilyen - akár elektronikus, akár digitális - formában lévő olyan jogi dokumentumok

⁷ Az Indokolás mindezt a következőkkel magyarázza: „A Moneyval 2009-2010. között folytatta le Magyarország ún. „negyedik körös” ország-értékelését, amelynek során megvizsgálta, hogy a hazai jogszabályok és intézményrendszer mennyiben felel meg a pénzmosás és terrorizmus-finanszírozás elleni nemzetközi követelményeknek. A Moneyval jelentés kifogásolja, hogy a terrorizmus finanszírozásának visszaszorításáról, New Yorkban, az Egyesült Nemzetek Közgyűlésének 54. ülészakán, 1999. december 9-én elfogadott nemzetközi Egyezményben (kihirdetve a 2002. évi LIX. törvénnyel) megfogalmazottak szerint nincs definiálva a „funds” fogalma a magyar Btk.-ban. Az ajánlásnak való megfelelés érdekében vált szükségessé a 318. § (3) bekezdésének beiktatása. Meg kell jegyezni, hogy a szövegben szereplő, a terrorizmus leküzdése érdekében egyes személyekkel és szervezetekkel szemben hozott különleges korlátozó intézkedésekről szóló, 2001. december 27-i 2580/2001/EK tanácsi rendelet 1. cikk 1. pontja szó szerint követi az Egyezmény fogalom-meghatározását, így e módosítással Magyarország eleget tesz a Moneyval ajánlásának.”

vagy okiratok, amelyek az ezen eszközökre vonatkozó jogcímet vagy érdekeltséget bizonyítják, többek között bankhitelek, utazási csekkek, bankcsekkek, átutalási megbízások, részvények, értékpapírok, kötvények, váltók és hitellevelek.

A bűncselekmény elkövetési magatartása anyagi eszköz szolgáltatása, gyűjtése vagy más anyagi eszközökkel történő támogatása. Anyagi eszköz szolgáltatása alatt bármilyen, az elkövetési tárgyak körébe tartozó anyagi eszköz bármilyen, közvetlen vagy közvetett módon történő, nyílt vagy fedett átadását kell érteni. A bűncselekmény megvalósulása szempontjából csak annak van jelentősége, hogy az anyagi eszköz az elkövető birtokából kikerül, és a terrorcselekmény feltételeinek biztosításának céljára egy másik természetes vagy jogi személy rendelkezése alá kerül. Nem szükséges a befejezettséghez, hogy ténylegesen terrorcselekmény elkövetésére fel is használják az anyagi eszközt. Tipikus elkövetési mód az átutalás illetve a készpénz fizikai formában történő eljuttatása a terrorszervezetnek. Az anyagi eszköz gyűjtése olyan elkövetési magatartás, amelynek során az anyagi eszköz nem kerül ki az elkövető birtokából. Az elkövető aktív magatartással, tipikusan más személyektől „szerez be” anyagi eszközöket. Amennyiben ezek a személyek tisztában vannak vele, hogy milyen célból adják a támogatást, akkor ők is elkövetik a terrorizmus finanszírozását tettesként, mégpedig az anyagi eszközöket szolgáltat fordulatot. Amennyiben viszont nincsenek tisztában az „adomány” céljával, vagy az elkövető megtéveszti őket, akkor a tévedésük kizárja a büntetőjogi felelősségüket, és csak az anyagi eszközöket gyűjtő elkövető vonható felelősségre. A bűncselekmény befejezettségéhez az anyagi eszközöket gyűjt fordulat esetében szükséges, hogy legalább egy személytől beérkezzen az anyagi eszköz az elkövetőhöz, az azonban már nem feltétele a befejezettség megállapításának – mint ahogy utaltunk rá – hogy az elkövető a beérkezett anyagi eszközt tovább is utalja. (Ebben az esetben az első fordulat miatt büntetendő, mivel anyagi eszközt szolgáltatott.) Az utolsó elkövetési magatartás a terrorcselekmény elkövetésére készülő személy vagy rá tekintettel más anyagi eszközzel történő támogatása. Ebben az esetben arról van szó, hogy akár egyszeri, akár rendszeres, folyamatos támogatást nyújt az elkövető terrorcselekmény elkövetésére készülő személynek. Nem feltétele a bűncselekmény megvalósulásának itt sem, hogy a terrorcselekményt elkövessék vagy megkíséreljék a kapott támogatás felhasználásával. Az azonban már igen, hogy a terrorcselekmény elkövetésére készülő személy legalább előkészületi szakba juttassa a cselekményét. (Ez azonban viszonylag könnyen megállapítható, hiszen az anyagi eszköz átvétele az elkövetés céljából gyakran már önmagában előkészületi jellegű magatartás a terrorcselekmény elkövetését tervező személy tekintetében.) A „rá tekintettel más” személy adott esetben lehet a terrorista családtagja, vagy bárki, akivel a terrorista szoros érzelmi viszonyban áll, és a terrorista ezen harmadik személy támogatását fontosnak tartja.

A bűncselekmény kísérlete elvileg lehetséges, befejezetté pedig akkor válik, ha támogatás eljut a címzetthez.

A bűncselekmény egyetlen minősített esetét a (2) bekezdés tartalmazza. Ez bővíti az elkövetési magatartások körét a 319. §-ban meghatározott terrorista csoporthoz kapcsolódóan. A szervezett elkövetéssel együtt járó magasabb társadalomra veszélyesség miatt itt a büntetési tétel is magasabb, öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés. Magyarazatot csak a terrorista csoport működését „egyéb módon támogatja” fordulat igényel. Ez lehet az anyagi támogatáson kívül bármilyen más segítségnyújtás, logisztikai, távközlési stb. jellegű is.

A bűncselekmény álláspontunk szerint annyi rendbeli, ahány terrorcselekmény elkövetésére készülő személy vagy terrorista csoport részére történik a támogatás. Azonos terrorista vagy terrorista csoport többszöri támogatása folytatólagos egység.

A bűncselekmény alaki halmazata a terrorcselekmény előkészületével látszólagos, az azonos büntetési tételre tekintettel a specialitás elve alapján csak a terrorizmus finanszírozását állapítjuk meg. Amennyiben az elkövető cselekménye a pénzmosással áll alaki halmazatban, véleményem szerint itt is csak a terrorizmus finanszírozását kell megállapítani, mégpedig a konzumpció elve alapján, mivel ennek alapesetben magasabb a büntetési tétele. Ha az elkövető a terrorizmus finanszírozása után részt vesz a terrorcselekmény elkövetésében is, akkor csak a terrorcselekmény miatt vonható felelősségre, mivel ebben az esetben a terrorizmus finanszírozása büntetlen előcselekmény (hiszen ugyanazt a jogtárgyat sérti, de kisebb mértékben).

A bűncselekmény tényállása új a magyar büntetőjogban, de nem előzmények nélküli, hiszen a korábbi Btk. 2003. március 1. óta büntetni rendeli a terrorizmus finanszírozása tényállásában szabályozott magatartások döntő többségét. Magyarországon azonban terrorizmus finanszírozása miatt eddig még nem ítélték el senkit. Mindössze egy jogeset hozható fel példaként. 2003. április 25-én a Nemzetbiztonsági Hivatal kezdeményezésére a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal kiutasított egy szír származású orvost Magyarországról. A pécsi klinika intenzív osztályán dolgozó orvos egy havi keresetét, azaz 105 ezer forintot utalt a Hamasz egyik fedőszervezetének. Állítólag nem tudta, hogy az egyik libanoni televízióban látott felhívás és az ott közölt számlaszám egy terrorista szervezeté lett volna. Ez a védekezése kétséges volt.⁸ Büntetőeljárás nem indult az orvos ellen, mivel a terrorcselekmény új tényállása még nem lépett hatályba az elkövetés idején.

Magyarországon jelenleg még kevés a bejelentés terrorizmus finanszírozásának a gyanúja miatt. Ezekről is eddig kivétel nélkül az derült ki, hogy véletlen névazonosság miatt szerepelt az illető a tiltólistán, emiatt jelentette őt az adott pénzintézet. Ha az okokat keressük, akkor az optimista verzió szerint még kevésbé fertőzött területnek számítunk ezen új bűncselekmény tekintetében, a pesszimista magyarázat az esetleges látenciát jelölheti meg okként. A terrorizmus finanszírozása elleni küzdelemnek egyébként már kezd kialakulni az önálló intézményrendszere, bár ma még mindig inkább a pénzmosás elleni küzdelem intézményei látják el ezt a feladatot is. Hazai komoly bűnüldözési sikerekről viszont e témakörben még nem beszélhetünk.

Az új büntetőjogi szabályozás bevezette a terrorista csoport fogalmát is. A terrorista csoport voltaképpen a bűnszervezet egyik, talán túlzás nélkül állíthatjuk, hogy a legsúlyosabb formája. Fogalmát is a bűnszervezet fogalmához hasonlóan definiálja a Btk., azzal a különbséggel, hogy a tagok célja nem ötévi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése, hanem terrorcselekmény elkövetésének céljából jön létre.

A terrorista csoport kriminológiai értelemben tovább csoportosítható: lehet terrorista sejt (általában három-öt terroristából álló, kis konspiratív szerveződés) és terrorszervezet is. A terrorszervezetek és terrorista csoportok akkor tudnak hatékony romboló tevékenységet kifejteni, ha létrehozhatnak bizonyos szervezeti struktúrákat. Ezek a szervezeti keretek egyébként kísértetiesen hasonlítanak az üzleti szervezetek által kialakított szervezeti és működési formákhoz.

⁸ Pécsi Napilap 2005. 01. 20.

Két ideális szervezeti forma létezik, amelyet a terroristák használhatnak:

1. a parancsnok-beosztott típusú, vagyis *hierarchikus szervezet*
2. a hálózati típus.

Napjainkban a terrorszervezeteknek aktív adaptációs mechanizmussal kell reagálnia a környezeti változásokra, vagyis arra, hogy a jogi szabályozás következtében folyamatos külső nyomás nehezedik rájuk. Emiatt a hálózati típusú szervezeti forma a hatékonyabb. A terroristák virtuális hálózatokat hoznak létre, ahol a résztvevő terrorista sejtek legtöbbször a saját maguk által biztosított forrásokból finanszírozzák a működésüket, kapcsolatuk a központtal nagyon laza. A vezető feladata csak az, hogy világképet és ideológiát szolgáltat, és stratégiákat javasol, ezt azonban soha nem konkrét csoporttagoknak, hanem csak úgy általánosságban. A vezető feladata inkább az ösztönzés, nem a parancsolás. A virtuális hálózat előnyei a terroristák számára:

- a) a funkciók többszöröződése, vagyis a redundancia (így erősebbé válnak a külső behatásokkal szemben, és egy sejt vagy csoport kiesése esetén nem omlik össze az egész hálózat, hasonlóan az Internet felépítésének alapfilozófiájához)⁹
- b) az internet szerepe: virtuális terrorista közösségek alakulhatnak
- c) a tagok, az egyes terroristák és terrorista sejtek személyes találkozás nélkül kommunikálhatnak egymással a kibertéren keresztül
- d) a minimális kommunikáció miatt rendkívül nehéz az ilyen szervezetekbe beépülni.

A virtuális hálózat azonban egy komoly hátrányt is rejt magában: az ilyen terrorszervezetek nem vagy csak nagyon nehezen képesek komplex feladatok megoldására. Erre a célra inkább a hierarchikus, parancsnok-beosztott típusú szervezet alkalmas. A hierarchikus felépítésű terrorszervezetek azonban sebezhetőbbek, ezért szinte kizárólag csak olyan államokban tudnak működni, amelyeknek a központi kormányzata gyenge. A CIA becslése szerint jelenleg hozzávetőlegesen 50 ilyen államot találunk, ezek közel felében működnek hierarchikus szervezeti struktúrával rendelkező terrorista csoportok. (Az al-Kaida hierarchikus felépítésű központi magja vélhetően Pakisztán törzsi uralom alatt álló területein rejtőzik.)¹⁰

3. Van-e összefüggés (korreláció) az illegális tömeges migráció és a terrorizmus között?

Az EU hatóságainak adatai szerint körülbelül 5.000 Európai Unió állampolgár csatlakozott az Iszlám Állam elnevezésű terrorszervezethez a szíriai polgárháború kitörése óta. Míg Franciaországból körülbelül 1.700, az Egyesült Királyságból 1.000, Németországból 800 fő utazott ki Szíriába, addig vannak olyan viszonylag kisebb európai országok, melyekből lakosságszámra vetítve relatíve nagyobb számú muszlim közösség

⁹ A hatvanas évek végén felmerült az USA-ban egy kevésbé sebezhető számítógép-hálózat szükségessége, amelynek egy esetleges atomtámadás után megmaradó részei működőképesek maradnak. Ezen az elven kezdett működni 1969-ben az ARPANET, amelyből a polgári változat, az Internet 1983-ban kiválva megszületett.

¹⁰ Thomas J. Bierstecker - Sue E. Eckert (eds.): *Countering the Financing of Terrorism* London and New York, 2008. 23-27. o.

csatlakozott a dzsihadista szervezethez. Belgiumból például 470, Ausztriából több mint 300 külföldi terrorista harcos, míg Hollandiából 210, Dániából 135, Svédországból 300 fő csatlakozott a szíriai és iraki dzsihadhoz.¹¹ Ezek a számok jól jelzik azt a veszélyt, amit a visszatérő harcosok jelenteni fognak, illetve már napjainkban is jelentenek Európa számára. *„A külföldi harcosok elsősorban azáltal jelentenek veszélyt az európai országok biztonsági helyzetére, hogy a nyugati életformát elutasító eszmei világuk mellé fegyveres kiképzést kapnak, illetve harci tapasztalatokat szereznek, melyeknek birtokában Európába visszatérve sokkal hatékonyabban tudnak támadásokat végrehajtani. Ehhez járul hozzá továbbá, hogy a harctereken elsajátítanak egyfajta háborús konfliktuskezelési módszert, amely nem egyeztethető össze az európai értékrenddel.”*¹² Ezek a számok is jól jellemzik azt a problémát, hogy az illegális migráció hullámait kihasználva, azon keresztül Európába bejutva ezek a volt harcosok a terrorveszélyt és a terrorizmus finanszírozásának a kockázatát is növelik majd a térségben. A terrorizmus finanszírozása a gyakorlatban bármilyen támogatási formával megvalósulhat, tehát nem kell ahhoz volt harcosnak lenni, hogy valaki a bejövő migránsok közül szimpátiát érezzen az erőszakos ideológia iránt, és akár anyagi eszközzel is támogassa az otthon maradó terroristákat. Bizonyítani tehát számításokkal (adatok hiányában) nem tudjuk az állításunkat, miszerint van korrelációs kapcsolat a tömeges illegális migráció változása és a terrorizmus finanszírozása között, de a fent levezetett logikai következtetéseink alapján ez „erős sejtésnek” tekinthető.

¹¹ Málnássy András: Az európai külföldi harcosok és az Iszlám Állam támogatói által használt terrorfinanszírozási módszerek Terror & Elhárítás 2016/2. szám 44. o.

¹² Böröcz Miklós: A migrációs válság terrorkockázata. Terror & Elhárítás 2016/2. 15. o.